

УДК 351.74.004

DOI <https://doi.org/10.32844/2618-1258.2025.4.19>

ХАХАНОВСЬКИЙ В.Г., КОРНЕЙКО О.В., ПАКРИШ О.Є.

**ЗАГАЛЬНІ КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ СТВОРЕННЯ СИСТЕМИ
ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ**

**GENERAL CONCEPTUAL PRINCIPLES OF CREATING A SYSTEM
OF INFORMATION AND ANALYTICAL SUPPORT OF LAW ENFORCEMENT BODIES**

Стаття зосереджується на дослідженні засад створення системи інформаційно-аналітичного забезпечення правоохоронних органів в умовах електронного урядування. Підкреслено, що у правоохоронних органах України, зокрема в органах внутрішніх справ накопичено значний досвід впровадження та використання сучасних інформаційно-комунікаційних технологій у боротьбі зі злочинністю. Використання спеціалізованих інтегрованих інформаційно-пошукових та інформаційно-аналітичних систем надає можливість задля ефективної реалізації завдань правоохоронної діяльності формувати та використовувати значні масиви даних із високою швидкістю їх обробки. Зокрема, застосування високих інформаційних і комунікаційних технологій в оперативно-розшуковій діяльності дозволяє інтегрувати й опрацьовувати величезну кількість даних, що містяться у відкритих джерелах інформації, а також у спеціалізованих (обмеженого доступу) інформаційних системах, отримуючи при цьому нові знання оперативно-розшукового характеру. Водночас стрімкий розвиток засобів інформатизації і комунікації потребує нових підходів до організації інформаційно-аналітичної роботи, використання її можливостей в системах правоохоронних органів України.

Ключові слова: комп'ютерне озброєння, правоохоронні органи, машинна модель, СУБД Oracle, Інтегрований банк даних, Єдина комп'ютерна інформаційна система правоохоронних органів з питань боротьби зі злочинністю.

The article focuses on the study of the principles of creating a system of information and analytical support for law enforcement agencies in the context of e-governance. It is emphasized that law enforcement agencies of Ukraine, in particular internal affairs agencies, have accumulated significant experience in the implementation and use of modern information and communication technologies in the fight against crime. The use of specialized integrated information and search and information and analytical systems provides an opportunity to form and use significant data sets with high processing speed for the effective implementation of law enforcement tasks. In particular, the use of high information and communication technologies in operational and investigative activities allows integrating and processing a huge amount of data contained in open sources of information, as well as in specialized (limited access) information systems, while obtaining new knowledge of an operational and investigative nature. At the same time, the rapid development of informatization and communication tools requires new approaches to the organization of information and analytical work, the use of its capabilities in the systems of law enforcement agencies of Ukraine.

© ХАХАНОВСЬКИЙ В.Г. – доктор юридичних наук, професор, професор кафедри інформаційних технологій (Національна академія внутрішніх справ) <https://orcid.org/0000-0002-5299-0590>

© КОРНЕЙКО О.В. – кандидат технічних наук, професор, професор кафедри інформаційних технологій (Національна академія внутрішніх справ) <https://orcid.org/0000-0002-1882-9680>

© ПАКРИШ О.Є. – кандидат технічних наук, доцент, доцент кафедри інформаційних технологій (Національна академія внутрішніх справ) <https://orcid.org/0000-0002-6420-5246>

Стаття поширюється на умовах ліцензії CC BY 4.0

Key words: *computer weapons, law enforcement agencies, machine model, Oracle DBMS, Integrated data bank, Unified computer information system of law enforcement agencies on combating crime.*

Вступ. *Постановка проблеми та її актуальність.* Розроблені та впроваджені у правоохоронну діяльність (починаючи з 1970 р.) інформаційні системи та підсистеми і сьогодні не втратили своєї актуальності, тому й слугували підґрунтям для створення єдиної інтегрованої системи інформаційно-аналітичного забезпечення правоохоронних органів.

За таких умов виникла нагальна потреба наукового обґрунтування, створення та впровадження системи інформаційно-аналітичного забезпечення правоохоронної діяльності, яка базується на новітніх апаратно-програмних засобах, застосовує інтегрований банк даних та охоплює всі рівні управління правоохоронних органів України.

З огляду на те, що існуючим дослідженням бракує цілісності та системності, а правові та організаційні засади системи інформаційно-аналітичного забезпечення правоохоронної діяльності потребують наукового обґрунтування, наявна низка суперечностей між орієнтацією правоохоронної системи на інтенсивний процес інформатизації та відсутністю необхідних правових та організаційних засад створення, впровадження та експлуатації системи інформаційно-аналітичного забезпечення правоохоронних органів в умовах електронного урядування.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідження проблематики інформаційно-аналітичного забезпечення правоохоронних органів привертає увагу науковців. Серед вітчизняних дослідників це питання розглядали В.А. Буржинський, М.Г. Вербенський, М.В. Гуцалюк, С.В. Демедюк, О.М. Джужа, В.В. Дурдинець, С.В. Єршов, О.М. Іщенко, С.Ф. Константинов, Є.Д. Лук'янчиков, С.С. Чернявський, М.Я. Швець та інші.

Мета статті полягає в науковому обґрунтуванні теоретичних засад створення системи інформаційно-аналітичного забезпечення правоохоронних органів в умовах електронного урядування.

Результати й обговорення. Вирішення завдань підвищення ефективності та якості діяльності всіх ланок державного управління стосуються й правоохоронних органів. Профілактика, боротьба з кримінальними правопорушеннями, охорона громадського порядку та інші завдання, що вирішуються правоохоронними органами, потребують подальшого вдосконалення техніки і методів управління на основі сучасних досягнень науки й практики, розробки й впровадження комп'ютеризованих систем, або, інакше кажучи, інформаційного, програмного та комп'ютерного озброєння.

Втілюючи в життя ці завдання, багато зроблено щодо дослідження, проектування і впровадження галузевої комп'ютеризованої системи МВС України як складової частини загальнодержавної системи.

Програма націлена на розроблення та впровадження комп'ютеризованих інформаційних систем у правоохоронних органах. Основною її метою є створення інформаційно-комп'ютерних систем, що забезпечують:

- підвищення рівня управління підрозділами правоохоронних органів;
- зниження впливу суб'єктивних чинників при виробленні рішень, що приймаються за заявами і повідомленнями громадян;
- контроль за дотриманням законності;
- зниження трудомісткості і підвищення культури обробки інформації;
- повніше використання фондів і джерел інформації у запобіганні правопорушенням, розшуку злочинців, що переховуються, розшуку осіб, зниклих безвісти та ін.;

- раціональну розстановку сил і засобів, підвищення ефективності взаємодії підрозділів;
- підвищення якості розробки відомчих нормативних актів та вирішення інших завдань.

Для реалізації цих цілей здійснено і здійснюється:

- розробка теоретичних засад побудови комп'ютеризованої системи оперативного управління в органах внутрішніх справ;
- моделювання вирішення задач синхронізації в складних системах організаційного управління;
- уніфікація документообігу, раціоналізація вирішення завдань оперативного управління;
- розробка методів і засобів вирішення спеціальних пошукових, розпізнавальних та інших задач в інтересах штабів, чергових частин, карного розшуку, профілактики, слідства, боротьби з економічними злочинами, хабарництвом, раціоналізації патрульної служби та інших підрозділів.

Загальний методичний підхід. Різноманіття і специфічність завдань правоохоронних органів, що часто вирішуються в умовах невизначеності, неповної інформації, наявності випадкових чинників і ризику, соціально-психологічних та інших особливостей осіб, схильних до здійснення правопорушень, а також фактів суб'єктивного тлумачення правових норм, потребують розробки нової методології управління на основі сучасних інформаційних технологій, наукових методів, комп'ютерної техніки та електронних комунікацій.

У загальній стратегії інформатизації оперативного управління важливе місце займає класифікація фаз і алгоритмів формування рішень, побудови моделей оперативного управління, включаючи алгоритми задач синхронізації в складних системах, задач аналітичних, розпізнавання, оптимізаційних, пошукових та інших.

Зокрема, розглядаються проблеми щодо комплексів взаємопов'язаних задач в умовах функціонування галузевої комп'ютеризованої системи управління МВС України, враховуючи також послідовне нарощування потужності технічних засобів, інформаційної бази, інтелектуального рівня програмних засобів, кадрового та іншого потенціалу в мережі інформаційно-обчислювальних центрів правоохоронних органів.

Методологічний підхід до вирішення проблеми викладений в проектах на різних рівнях деталізації і представлено у вигляді:

- загальної схеми, основних понять (подання на рівні змістовного моделювання);
- блок-схеми моделі автоматизованого управління, що включає підсистеми: планування, облік, аналіз, прогнозування і їх взаємозв'язок (опис на рівні представлення макроекономічних моделей);
- моделі комп'ютеризованої системи управління (опис з використанням формальної мови);
- машинної моделі системи оперативного управління для вирішення конкретних задач управління (опис на рівні засобів програмування, термінології організації і технології електронної обробки даних);
- конкретних практичних рекомендацій застосування моделі комп'ютеризованої системи оперативного управління.

З позицій системного підходу розглядаються:

• система органів державного управління і задачі підвищення рівня управління на основі застосування сучасних методів і засобів інформаційно-комунікаційної техніки;

- місце і призначення органів внутрішніх справ у системі органів державного управління;
- основні задачі структурних підрозділів правоохоронних органів;
- проблеми оперативного управління в підрозділах правоохоронних органів, специфіка вирішуваних задач;

• основні принципи побудови комп'ютеризованої системи управління як сучасного засобу підвищення рівня управління підрозділами правоохоронних органів;

- комплексна програма створення галузевої комп'ютеризованої системи управління;
- використання досвіду створення сучасних систем обробки даних у світовій практиці і їх значення в підвищенні ефективності та якості оперативного управління правоохоронними органами;

- основні концептуальні засади побудови системи оперативного управління;

- методологія побудови моделі системи оперативного управління;

- метод вирішення задач синхронізації;

• основні набори із комплексу універсально-збірних елементів: «планування», «облік», «аналіз», «прогнозування»;

• принципи побудови типової інформаційно-пошукової (довідкової) системи колективного користування, призначеної для обслуговування входів і виходів автоматизованої системи оперативного управління, та інші питання.

Дослідивши процеси і методи перетворення даних у різних системах оперативного управління і встановивши схожі алгоритми, визначено набір типових вирішувальних елементів. На базі таких елементів конструюється модель оперативного управління, яка може адаптуватися відповідно до конкретних об'єктів діяльності.

Розглядаючи оперативне управління як деяку систему (рис. 1), виділяють основні функціональні блоки цієї системи.

Вироблені в блоці А рішення сприймаються і реалізуються блоком В, який є споживачем інформації, що керує (об'єкт керування – структурний підрозділ, виконавець, тощо).

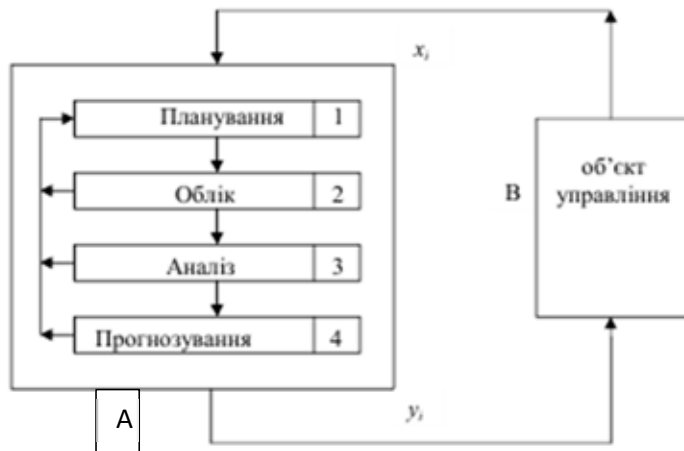

Рис. 1.

Система управління (рис. 1) представлена ідеалізовано у вигляді елементарного відокремленого ізольованого контуру, що неприродно, оскільки реальні системи безперервного оперативного управління багатоконтурні і мають ієрархічну структуру.

Модель системи оперативного управління правоохоронних органів, як і багато інших багаторівневих ієрархічних систем, конструктивно складається з кінцевого набору послідовно і паралельно підключених блоків типу А і В.

Для інформатизації класу завдань оперативного управління розроблена модель, що адаптується, деталізовані алгоритми роботи підблоків 1–4 (рис. 1) стосовно оперативного управління.

Ця модель оперативного управління є комплексом взаємопов'язаних алгоритмів вирішення задач, спеціалізованою базою знань, використовуваною в умовах комп'ютеризованої системи управління (КСУ).

Поставлені перед органами управління цілі (база цілей), потоки і фонди інформації (база даних) спільно з базою знань складають банк даних (рис. 2). Система спілкування забезпечує обмін повідомленнями між користувачем і банком даних.

Комплекс засобів спілкування включає: систему управління автономним банком даних, систему телеобробки, систему програмування і ведення навчальних курсів для користувачів, правила опису процесів збирання, зберігання, перетворення і передачі інформації.

Розвиток банку даних, системи спілкування та інших засобів комп'ютеризованого управління має послідовність і етапність.

Запропонована модель комп'ютеризованої системи оперативного управління є подальшим кроком розвитку бази знань для вирішення конкретних завдань, у тому числі правоохоронних органів.

Ланцюжки модулів-операторів утворюють мережу, побудовану як результат системного аналізу. Для опису процедур перетворення даних використовувався розширений варіант формульно-оперативної мови, розробленої у свій час Інститутом кібернетики ім. В.М. Глушкова НАН України. Позначені набори даних, що надходять на вхід кожного модуля-оператора, мають стандартну структуру і є окремими записами з файлів, а їх сукупності становлять інформаційну базу комп'ютеризованої системи оперативного управління.

Залежно від потреби інформатизації конкретного завдання оперативного управління формалізований опис об'єктів, фактів, процесу збирання, накопичення і перетворення даних проводиться з використанням набору однозначно тлумачних понять, символів і відносин між ними.

Використовувані інформаційні системи типу банку даних дозволяють уникнути недоліків і виконують функції інформаційно-пошукових та довідкових систем, що обслуговують входи і виходи системи оперативного управління.

Внаслідок системного аналізу відібрані для вирішення в КСУ завдання і функції: штабу і його підрозділів; служб секретаріату; карного розшуку і профілактики; служб охорони громадського порядку; слідчих апаратів; служби по боротьбі з економічними злочинами; державної

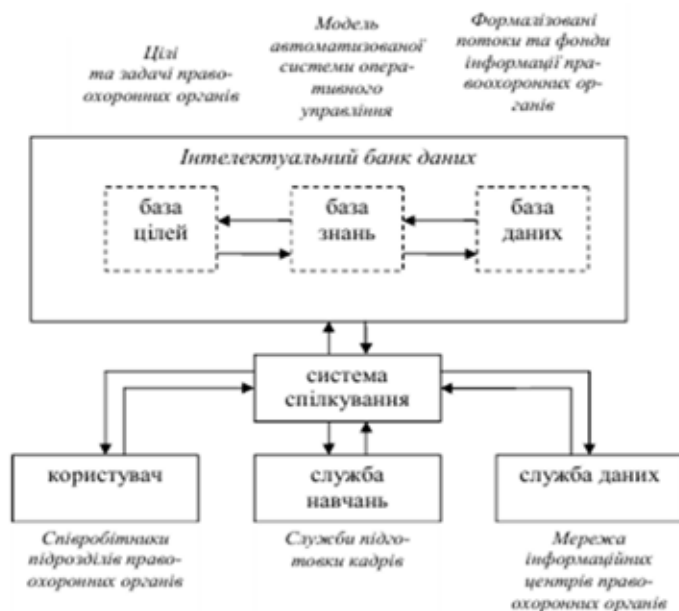

Рис. 1.

автомобільної інспекції; служб планування, обліку і аналізу кадрового складу; транспортної поліції та інших.

Зокрема, галузева комп'ютеризована система управління правоохоронних органів, зважаючи на свою складність, різноплановість, ієрархічність, велику кількість зав'язків, потребує чіткого визначення її структури як на етапі проектування, так і під час функціонування.

При дослідженні функцій, виконуваних підрозділами правоохоронних органів на всіх рівнях управління, і операцій формування рішень виявилася доцільною декомпозиція її за трьома ознаками а саме:

- за функціональним призначенням елементу структури;
- за масштабом діяльності;
- за виконуваним етапом у процесі управління.

При цьому враховуються організаційні і функціональні структури правоохоронних органів, що вже склалися, окремі напрями в їх діяльності і сталі послідовності дій в процесі управління.

Відповідно до функцій, виконуваних органами внутрішніх справ, КСУ МВС України розділена на функціональні підсистеми, що відповідають організаційній структурі МВС.

В окремі підсистеми виділяються методологічне, інформаційно-правове і кадрове забезпечення.

Відповідно до другого аспекту проводиться декомпозиція КСУ на її складові елементи – рівні.

Аналіз існуючої системи управління, потоків інформації і завдань, що вирішуються структурними підрозділами правоохоронних органів на прикладі МВС України, дозволили зробити висновок про створення КСУ з трьома рівнями автоматизованого управління, які найраціональніше забезпечують збирання, накопичення, обробку, аналіз і використання інформації в діяльності правоохоронних органів.

Основними рівнями управління в КСУ МВС України прийняті:

I рівень – центральний. На цьому рівні забезпечується загальна централізація управління і вирішуються завдання планування, оцінки, обліку, аналізу і прогнозування оперативної обстановки, стану боротьби із злочинністю та правопорушеннями в регіонах і в державі, оцінюється ефективність діяльності управлінь і відділів поліції, виробляються і приймаються рішення.

II рівень – управління ОНП в областях. Тут вирішуються завдання з обробки інформації, одержаної в ході оперативно-розшукової і профілактичної діяльності, розробляються рекомендації по боротьбі зі злочинністю і проведенням конкретних оперативних заходів.

III рівень – міські і районні органи Національної поліції. На цьому рівні ОНП здійснюються функції боротьби із злочинністю, охороняється громадський порядок і т. д. Формується первинна інформація і здійснюється її введення в КСУ.

Нами умовно виділено чотири основних, певною мірою самостійних, етапи (фази), що становлять повний цикл у процесі управління:

- I фаза /«Облік»/.
- II фаза /«Аналіз»/.
- III фаза /«Прогноз»/.
- IV фаза /«План»/.

Розділення процесу управління на окремі фази обумовлюється самою логікою управлінської діяльності і може бути віднесено до багатьох систем управління.

При описі комп'ютеризованої підсистеми централізованого оперативного управління подаються основні положення побудови комп'ютеризованої підсистеми на основі синтезу типових вирішуваних елементів. Ілюструється застосування розробленої методики при побудові однієї з підсистем, що створюється на користь керівництва МВС, штабу, секретаріату та інших служб.

Застосування запропонованої методології дозволяє розробляти і комп'ютеризувати вирішення низки завдань. До їх числа відносяться:

- безперервне стеження за оперативною обстановкою;
- облік і аналіз стану боротьби із злочинністю;
- безперервне планування управлінської діяльності і контроль виконання;
- розрахунок потреби сил і засобів, їх раціональна розстановка;
- обробка даних, що містяться в нормативних актах, даних про передовий досвід, листах, заявах, скаргах громадян і з інших питань.

Видаються дані, що відображають процеси в часі, за напрямками діяльності, зокрема: про результати оперативно-розшукової діяльності правоохоронних органів у боротьбі із злочинністю по всіх службах; про результати роботи із спостереження за особами, перебулими після завершення терміну покарання, і умовно засудженими; про результати боротьби з наркоманією, хуліганством та інші питання.

Комплекс програм, що реалізують обробку і видачу даних про листи, заяви, скарги і пропозиції, що надходять до МВС, забезпечує: підготовку інформації в державні органи; аналіз листів громадян, що надходять; планування діяльності МВС, органів Національної поліції та інших ЦОВВ, які координує Міністр внутрішніх справ через Кабінет Міністрів України; контроль і визначення ефективності проведення заходів.

Комплекс програм з обробки даних, що містяться в нормативних документах, які регламентують діяльність правоохоронних органів (укази, закони, постанови, розпорядження, накази, вказівки, інструкції), забезпечує виконавців і розробників нових нормативних актів різними довідками, потрібними при виконанні ними службових функцій.

Розроблення і впровадження комп'ютеризованої підсистеми централізованого оперативного управління на основі запропонованої моделі оперативного управління, дозволяє скоротити трудовитрати на виконання завдань, оптимізувати вироблення управлінських рішень, знизити вплив суб'єктивних чинників.

Система відомостей про різні об'єкти, що підлягають обліку, є важливим ресурсом у забезпеченні запобігання, виявлення, розкриття та розслідування злочинів. За характером об'єктів, що враховуються, виділяються три групи даних про осіб, події, предмети і об'єкти. Відповідно до цього класифікуються інформаційні фонди, завдання, розроблена структура баз даних.

Розроблення і впровадження протягом тривалого часу численних проектів галузевої комп'ютеризованої системи управління МВС України, її окремих підсистем і локальних задач гальмувалось відсутністю достатнього фінансування, системного і рівномірного оснащення всіх підрозділів ОВС належною інформаційно-обчислювальною технікою і кадровим складом.

Лише тотальне озброєння всіх підрозділів інформаційними та програмно-комп'ютерними засобами, а також належна організація обміну потоками інформації в державі може забезпечити позитивний результат.

Інтеграція галузевих інформаційно-комп'ютерних систем МВС, прокуратури, податкової, митної та інших правоохоронних служб дозволяє реалізувати завдання Указу Президента

№ 80/2006 від 31 січня 2006 року «Про Єдину комп'ютерну інформаційну систему правоохоронних органів з питань боротьби зі злочинністю».

Сутність локального підходу до проектування ІС полягає у послідовному нарощуванні задач, що розв'язуються в системі управління. Однак цей метод має такі недоліки: надмірність інформації; суперечливість; низька швидкість оброблення даних; низька стандартизація програмного забезпечення (ПЗ); негнучкість (низька швидкість оброблення даних) [2].

На відміну від локального системний підхід до проектування ІС ґрунтується на концепції інтеграції даних. Системний підхід при проектуванні та створенні ІС має значні переваги, які полягають у: виключенні надмірного дублювання масивів інформації; зведенні до мінімуму дублювання у програмуванні завдяки використанню типових і стандартних програм; типізації технологічних процесів оброблення даних; можливості побудови інтегрованої системи оброблення даних; можливості системного технологічного забезпечення ІС.

Для функціонування CASE-продуктів у складі САПР треба мати СУБД ORACLE (версія 5.1 і вище), що включає модулі SQL*FORMS та SQL*PLUS. У свій час МВС України у однойменній фірми було придбано та багато років успішно використовується СУБД ORACLE з цими та іншими модулями й постійним оновленням версій. Українські програмісти (працівники МВС та ОНП України) постійно проходять стажування та підвищення кваліфікації, які проводяться представниками фірми «ORACLE».

Система інформаційно-аналітичного забезпечення правоохоронних органів – це високоорганізований логічний комплекс на базі інтегрованого банку даних, де накопичується масиви інформаційних обліків, взаємозв'язаних через центральне ядро даних; використовується загальна технологія оброблення інформації, повномасштабний комплекс засобів забезпечення безпеки й надійності, яка дозволяє забезпечити аналітичною інформацією для оперативно-розшукової діяльності, розслідування й попередження злочинів, надання аналітичної, статистичної та контрольної інформації для розроблення та прийняття обґрунтованих рішень на всіх рівнях управління правоохоронними органами; ефективної взаємодії з комп'ютерними мережами кримінальної поліції закордонних країн з метою підвищення рівня ефективності правоохоронної діяльності та боротьби з корупцією.

Інтегрований банк даних (ІБД) дозволив об'єднати окремі інформаційні обліки ОВС в єдине ціле. Інтегрованість дозволяє встановлювати і відслідковувати зв'язки між усіма включеними в ІБД об'єктами.

Висновки. Отже, створення системи інформаційно-аналітичного забезпечення правоохоронних органів дозволило впровадити сучасну організацію та технологію опрацювання даних, що охоплює використання нових методів і засобів, фіксацію та своєчасну підготовку інформації на випадок можливих пошкоджень оригіналу й оперативне надання даних користувачам у потрібних їм аспектах. При цьому пропонуються різноманітні форми надання інформації.

Список використаних джерел:

1. Про Єдину комп'ютерну інформаційну систему правоохоронних органів з питань боротьби зі злочинністю: указ Президента України від 31 січня 2006 року № 80/2006.
2. Проектування інформаційних систем: посібник / за ред. В. С. Пономаренка. Київ: Видавничий центр Академія, 2002. 488 с.
3. Джу́жа О.М. Джерела кримінологічної інформації про стан злочинності в Україні / О. Джу́жа, Д. Голосніченко, А. Кирилюк // Право України. 2003. № 12. С. 55–69.
4. Про державну таємницю: закон України від 21.01.1994 № 3856-XII.
5. Задорожній Ю.О., Хахановський В.Г. Інформації багато не буває // Бюл. з обм. досвідом роботи. 2009. № 178. С. 9–14.
6. Система інформаційного забезпечення ОВС України: навч.-практ. посіб. / за ред. Л. В. Бородача. Київ: РВВ МВС України, 2000.
7. Конвенція Ради Європи № 108 «Про захист осіб у зв'язку з автоматизованою обробкою персональних даних» від 28.01.1981 р.
8. Директива Європейського Парламенту та Ради 95/46/ЄС «Про захист осіб у зв'язку з обробкою персональних даних і вільним обігом цих даних» від 24.10.1995 р.
9. Інформаційно-довідкове забезпечення кримінальних проваджень: підручн. / В.В. Бірюков, В.Г. Хахановський, В.С. Бондар та ін. Київ: Центр учбової літератури, 2014. 288 с.
10. Конституція України. Київ: ПАЛИВОДА А. В., 2008. 48 с.

11. Лук'янчиков Є.Д. Методологічні засади інформаційного забезпечення розслідування злочинів: монографія. Київ: Нац. акад. внутр. справ України, 2005. 99 с.
12. Наказ МВС України від 26.03.2002 «Про впровадження інформаційної системи «Оперативно-довідкова картотека».
13. Системна інформатизація законотворчої та правоохоронної діяльності / кер. авт. кол. М.Я. Швець; за ред. В.В. Дурдинця та ін. Київ: Навч. книга, 2005.
14. Хахановський В.Г. Автоматизовані системи збирання і обробки інформації для прийняття рішень в процесі розслідування // Використання досягнень науки і техніки у боротьбі зі злочинністю: матер. наук.-практ. конф. Харків: Право, 1998. С. 75–77.
15. Хахановський В.Г. Інформатизація управління в органах внутрішніх справ: посіб. / В.Г. Хахановський, П.П. Підюков, В.М. Смаглюк та ін.: заг. ред. проф. Я. Ю. Кондратьєва. Київ: НАВСУ, 2003.
16. Хахановський В.Г. Проблеми та перспективи використання автоматизованих дактилоскопічних систем у боротьбі зі злочинністю // Криміналістичний вісник. 2002. Вип. 3. С. 98–104.
17. Хахановський В.Г. Інтегрований банк даних: формування термінології та проблеми впровадження у правоохоронну діяльність // Боротьба з організованою злочинністю і корупцією (теорія і практика): наук.-практ. журнал. 2012. № 1 (27). С. 307–311.
18. Кудінов В.А., Смаглюк В.М., Хахановський В.Г. Інформаційне забезпечення ОВС: навч. посіб. / за заг. ред. В.Г. Хахановського. Київ: Нац. акад. внутр. справ, 2015. 108 с.
19. Хахановський В.Г., Чукаєва А.В. Інформаційне право: підручн. / за заг. ред. С.С. Чернявського. Київ: Нац. акад. внутр. справ, 2015. 216 с.
20. Хахановський В.Г. Кудінов В.А., Смаглюк В.М. Інформаційні технології в правозастосовній практиці: навч. посіб. Київ: Нац. акад. внутр. справ, 2015. 112 с.
21. Комп'ютерні мережі в діяльності органів внутрішніх справ: навч. посіб. / В. А. Кудінов, О. Є. Пакриш, В. Г. Хахановський, В. М. Смаглюк; за заг. ред. В.Г. Хахановського. Київ: Нац. акад. внутр. справ, 2014. 272 с.
22. Кондратьєв Я.Ю., Хахановський В.Г. Нормативно-правова база інформаційно-аналітичного забезпечення діяльності оперативних підрозділів міліції // Наук. вісник НАВСУ. 2003. № 3. С. 52–59.
23. Кудінов В.А., Пакриш О.Є., Хахановський В.Г. Основи web-програмування: практикум. Київ: Нац. акад. внутр. справ, 2013. 52 с.
24. Кудінов В.А., Пакриш О.Є., Хахановський В.Г. Основи програмування: навч. посіб. Київ: Нац. акад. внутр. справ, 2014. 152 с.
25. Кудінов В.А., Смаглюк В.М., Хахановський В.Г. Основи протидії кіберзлочинності: посіб. Київ: Нац. акад. внутр. справ, 2013. 104 с.
26. Попередження та розкриття кіберзлочинів: Курс лекцій / Никифорчук Д.Й., Хахановський В.Г., Кудінов В.А. та ін. // Київ: За друга, 2013. 282 с.
27. Інформаційна безпека правоохоронних органів: Курс лекцій / О.В. Рибальський, В.Г. Хахановський, Ю.Ю. Орлов та ін. Київ: Націон. акад. внутр. справ України, 2004. 180 с.
28. Хахановський В.Г. Корзун В.М. Геоінформаційна система як складова єдиної комп'ютерної інформаційної системи правоохоронних органів // Правова інформатика. 2008. № 1 (17). С. 62–66.
29. Хахановський В.Г., Шевчук Р.М. Зміст поняття «інформація» у правовій науці та в чинному законодавстві України // Наук. вісник КНУВС. 2006. № 2. С. 65–72.
30. Хахановський В.Г., Замаруєва І.В. Інформаційні загрози стану інформаційно-аналітичного забезпечення державного управління // Бюл. з обм. досв. роботи. 2001. № 135. С. 3–6.
31. Хахановський В.Г., Тоневицький А.М. Порівняльний аналіз вільного та пропріетарного комп'ютерного програмного забезпечення // Правова інформатика. 2005. № 2 (6). С. 42–46.
32. Хахановський В.Г. Правові та організаційно-технологічні проблеми захисту інформації в автоматизованих системах ОВС України // Боротьба з організованою злочинністю і корупцією (теорія і практика). 2004. № 9. С. 199–205.
33. Хахановський В.Г. Проблеми підготовки кадрів з питань інформаційної безпеки правоохоронних органів // Бюл. з обміну досвідом роботи. 2002. № 140. С. 27–29.
34. Хахановський В.Г. Проблеми теорії і практики криміналістичної інформатики: монографія. Київ: Вид.Дім «Аванпост-Прим». 2010. 382 с.
35. Хахановський В.Г. Розслідування злочинів як інформаційний процес // Науковий вісник ЛІВС. 2003. № 3 (1). С. 131–135.

36. Хахановський В.Г., Смаглюк В.М. Термінологічні та організаційні аспекти створення інформаційно-аналітичної системи ОВС України // Правова інформатика. 2006. № 1 (9). С. 42–44.
37. Хахановський В.Г., Собур С.В. Юридичні вимоги до електронного документообігу // Бюл. з обміну досвідом роботи. 2009. № 177. С. 78–83.
38. Система інформаційно-аналітичного забезпечення правоохоронних органів в умовах електронного урядування: монографія/ В.В. Дурдинець, О.М. Іщенко, В.Г. Хахановський та ін. ; за заг. ред. І.В. Сергієнка, С.С. Чернявського, М.Я. Швеця. Київ: Нац. акад. внутр. Справ, 2018, 352 с.